

Föreskrifter om hälsoundersökning och hälsotillstånd – med kommentarer

**BV-FS
2000:4**

• Järnvägsinspektionens föreskrifter (BV-FS 2000:4) om hälsoundersökning och hälsotillstånd för personal med arbetsuppgifter av betydelse för trafiksäkerheten

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

Järnvägsinspektionen föreskriver följande med stöd av 7 § förordningen (1990:1165) om säkerheten vid järnväg, tunnelbana och spårväg.

Allmänt

1 § Dessa föreskrifter gäller den som genom att utföra en arbetsuppgift direkt ansvarar för dess trafiksäkerhetsmässiga effekt. Följande arbetsuppgifter omfattas:

1. Att leda eller övervaka spårtrafik.
2. Att framföra fordon.
3. Att utföra växling och rangering.
4. Att utöver vad som avses i punkt 2, ombord på tåg, spårvagn eller motsvarande, utföra åtgärder enligt företagets trafiksäkerhetsinstruktion.
5. Att utföra åtgärder enligt företagets trafiksäkerhetsinstruktion vid fordonsfärder och arbeten i spåranläggningar.
6. Att bedöma det trafiksäkerhetsmässiga tillståndet hos fordon och spåranläggningar med avseende på tekniska funktioner.

2 § Verksamhetsutövaren skall informera den personal som berörs om kraven i denna författning. Den anställde skall snarast meddela arbetsledningen om han eller hon är medveten om eller misstänker att det egna hälsotillståndet har förändrats så att kraven inte uppfylls.

3 § Verksamhetsutövaren svarar för att hälsoundersökningar och hälsodeklarationer genomförs. De undersökningar och bedömningar som här föreskrivs skall utföras av en legitimerad läkare som har god kännedom om förutsättningarna för de aktuella arbetsuppgifterna. Syftet skall vara att identifiera sjukdomar eller handikapp enligt de medicinska kraven i denna författning. Hälsoundersökningar och hälsodeklarationer skall utföras enligt ett formulär som Järnvägsinspektionen fastställt.

• BV-FS 2000:4
Hälsoundersökning
och hälsotillstånd

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

• Forts. BV-FS 2000:4

4 § Efter varje hälsoundersökning eller bedömning skall läkaren upprätta ett intyg och sända detta till verksamhetsutövaren. Intyget skall visa om den undersökte uppfyller de medicinska kraven i denna författning.

Ett sådant intyg skall sparas minst till dess att en ny undersökning har genomförts och då ett nytt intyg finns. Om intyget innehåller uppgifter om undantag enligt denna författnings 18 §, skall det sparas så länge undantaget gäller.

5 § Följande förhållanden utgör hinder för att utföra arbetsuppgifterna:

1. Hälsoundersökningar enligt denna författning har inte genomförts.
2. De medicinska kraven i denna författning uppfylls inte.
3. Direkt inblandning i en olycka eller ett tillbud, där den inblandade kan ha påverkats av händelsen på ett sådant sätt att tjänstgöringen inte kan fortsätta på ett, ur trafiksäkerhetssynpunkt, tillförlitligt sätt.

6 § Följande förhållanden medför att lämpligheten för fortsatt tjänstgöring skall undersökas närmare:

1. Sammanhängande sjukskrivning i mer än fyra veckor.
2. Upprepad korttidsfrånvaro som saknar en godtagbar förklaring.

I tveksamma fall skall samråd ske med en läkare.

Hälsoundersökningar och hälsodeklarationer

7 § Den som skall påbörja eller utbildas för en arbetsuppgift enligt 1 § skall dessförinnan genomgå en hälsoundersökning. Undersökningen får tidigast utföras sex månader före tjänstgöringens eller utbildningens början.

8 § Behovet av en ny hälsoundersökning skall beaktas när personal övergår till en annan arbetsuppgift som omfattas av kraven i denna författning.

9 § Den som tagits ur tjänst enligt 5 § 1–2 skall genomgå en hälsoundersökning innan tjänstgöringen får återupptas.

I de fall en person tagits ur tjänst enligt 5 § 3 eller 6 §, skall en läkare bedöma om tjänstgöringen kan återupptas utan risk för trafiksäkerheten.

10 § Den som utför arbetsuppgifter enligt 1 § skall genomgå en hälsoundersökning

1. vart femte år t.o.m. 45 års ålder,

2. vart tredje år fr.o.m. 46 års ålder t.o.m. 59 års ålder,

3. varje år fr.o.m. 60 års ålder.

När åldersgränserna 46 respektive 60 år passeras mellan två periodiska hälsoundersökningar, skall nästa undersökning infalla enligt det intervall som gällde vid den föregående undersökningen. Det får dock aldrig gå mer än tre år respektive ett år till nästa periodiska hälsoundersökning från det att en person fyllt 46 år respektive 60 år.

Intervallat får inte överskridas med mer än tre månader, räknat från tidpunkten för föregående undersökning.

11 § Vid museal verksamhet på en spåranläggning som är avskild från det allmänna spårnätet, får varannan hälsoundersökning enligt 10 § ersättas av en hälsodeklaration från den anställde.

En hälsodeklaration skall innehållsmässigt motsvara de uppgifter som den undersökte vid en hälsoundersökning lämnar till läkaren. Om det finns avvikelser jämfört med det hälsotillstånd som rådde vid den senaste hälsoundersökningen, skall en läkare bedöma avvikelstens betydelse.

Medicinska krav för arbetsuppgifter enligt 1 §

12 § Det får inte förekomma sjukdomar som kan påverka medvetandet, nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

De aktuella sjukdomarna är:

1. Hjärtsjukdomar, förhöjt blodtryck eller kärlsjukdomar med risk för medvetandestörningar.
2. Diabetes mellitus som är tablett- eller insulinbehandlad.
3. Epilepsi eller andra neurologiska tillstånd som kan leda till akuta medvetandestörningar.
4. Yrselsjukdomar.
5. Vakenhetsstörningar.
6. Psykiska störningar.
7. Demens eller andra kognitiva störningar som påverkar uppmärksamheten, koncentrationsförmågan eller minnet.
8. Övriga sjukdomar som kan nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

• Forts. BV-FS 2000:4

13 § Rörligheten får inte genom sjukdom, fysiskt handikapp eller funktionshinder vara så nedsatt att det innebär en risk för trafiksäkerheten.

14 § Synfunktionen skall vara så god att all trafiksäkerhetsmässigt viktig information kan uppfattas utan svårighet.

1. För synskärpan gäller, med eller utan korrektion, följande värden:

För arbetsuppgifter enligt	Binokulärt	Sämsta ögat
a) 1 § 1, 3, 4 och 5	0,8	0,3
b) 1 § 2 på järnväg	1,0	0,5
c) 1 § 2 på tunnelbana och spårväg	0,8	0,3
d) 1 § 6	0,5	—
e) 1 § 6 vid enögdhet	0,6	

2. Om den erforderliga synskärpan endast uppnås med korrektionsglas får dess styrka inte överstiga +5 D eller -8 D i den mest brytande meridianen. Astigmatismen får vara högst 2 D.

3. Kontaktlinser är tillåtna om de utan besvär kan användas under ett helt arbetspass. Synkraven skall uppfyllas även med glasögon, för vilka det också gäller att de utan besvär skall kunna bäras under hela arbetspasset.

4. Glasögon eller kontaktlinser skall bäras om detta är nödvändigt för att få tillräcklig synskärpa. Den som i arbetet behöver glasögon för seende på nära håll skall bära sådana eller ha dem tillgängliga.

5. Synfältet skall för arbetsuppgifter enligt 1 § 1–3 och 5 vara normalt på båda ögonen. För arbetsuppgifter enligt 1 § 4 och 6 tillåts en synfältsdefekt i det ena ögat, förutsatt att defekten helt kompenseras av det andra ögat.

6. Ögonens och huvudets rörlighet skall vara normal.

7. Dubbelbilder får inte förekomma i någon blickriktning.

8. Mörkerseendet skall vara normalt.

9. Defekt färgsinne får inte förekomma om arbetsuppgiften innehåller moment där färger har en säkerhetsmässig betydelse.

10. Ögonsjukdomar som kan påverka trafiksäkerheten får inte förekomma.

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

15 § Hörselfunktionen skall vara så god att all trafiksäkerhetsmässigt viktig information kan uppfattas utan svårighet.

1. Den som påbörjar en arbetsuppgift enligt 1 § 1–5 skall vid tonaudiometri med vardera örat kunna höra frekvenserna 500, 1000 och 2000 Hz vid en ljudstyrka av 20 dB samt frekvensen 3000 Hz vid 40 dB.
2. Efter minst fem års utövande av en arbetsuppgift enligt 1 § 1–5 skall personen vid tonaudiometri med vardera örat kunna höra frekvenserna 500, 1000 och 2000 Hz vid 40 dB samt frekvensen 3000 Hz vid 60 dB.
3. För arbetsuppgifter enligt 1 § 6 är det tillräckligt om vanlig samtalsstämma kan uppfattas med det ena örat, på fyra meters avstånd.
4. Om hörselskydd skall bäras får skyddens dämpande egenskaper inte vara större än att ljuduppfattningen motsvarar kraven i punkterna 1–3.
5. Hörapparat får användas om relevanta hörselprov liksom praktiska prov visar att all trafiksäkerhetsmässigt viktig information kan uppfattas utan svårighet.

16 § Den som utför arbetsuppgifterna får inte bruka narkotika eller vara beroende av eller missbruka alkohol. Påverkan av alkohol får inte förekomma under tjänstgöring.

Läkemedel som kan påverka reaktionsförmågan och vakenheten får endast användas efter samråd med läkare.

Verksamhetsutövaren skall ombesörja att de kontroller utförs som är nödvändiga för att så långt som möjligt säkerställa att kraven uppfylls.

Verksamhetsutövarens egna bestämmelser

17 § Det skall finnas skriftliga bestämmelser för tillämpningen av denna författning. Av dessa skall framgå

1. vilka funktioner i den egna organisationen som omfattas av författningen,
2. var i organisationen ansvaret ligger för att hälsoundersökningar genomförs samt vem som anlitas för att utföra dessa,
3. hur verksamhetsutövaren säkerställer att inhyrd personal uppfyller kraven i denna författning,
4. hur de genomförda hälsoundersökningarna dokumenteras och hur dokumentationen arkiveras,

Forts.

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

• Forts. BV-FS 2000:4

5. vilka krav som ur alkohol- och drogsynpunkt ställs på personalen,
6. på vilket sätt verksamhetsutövaren kontrollerar att personalen uppfyller kraven i 16 §,
7. vilka rutiner som gäller i samband med olyckor och tillbud enligt 5 § 3.

Undantag

18 § Undantag från dessa föreskrifter meddelas av Järnvägsinspektionen.

Denna författning träder i kraft den 1 juli 2001 då Järnvägsinspektionens föreskrifter (BV-FS 1991:2) om hälsokrav m.m. för personal med säkerhetstjänst upphör att gälla.

• Övergångsbestämmelser

För periodiska hälsoundersökningar gäller vid denna författnings ikraftträdande att ett påbörjat intervall fullföljs enligt bestämmelserna i BV-FS 1991:2.

Beslut om individuella undantag från BV-FS 1991:2 fortsätter att gälla enligt de villkor som angivits i varje enskilt beslut.

• Kommentarer till BV-FS 2000:4

Paragraferna 2, 4, 7 och 10 saknar kommentarer.

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

1 § Dessa föreskrifter gäller den som genom att utföra en arbetsuppgift direkt ansvarar för dess trafiksäkerhetsmässiga effekt. Följande arbetsuppgifter omfattas:

1. Att leda eller övervaka spårtrafik.
2. Att framföra fordon.
3. Att utföra växling och rangering.
4. Att utöver vad som avses i punkt 2, ombord på tåg, spårvagn eller motsvarande, utföra åtgärder enligt företagets trafiksäkerhetsinstruktion.
5. Att utföra åtgärder enligt företagets trafiksäkerhetsinstruktion vid fordonsfärder och arbeten i spåranläggningar.
6. Att bedöma det trafiksäkerhetsmässiga tillståndet hos fordon och spåranläggningar med avseende på tekniska funktioner.

• Kommentarer till 1 §

Ansvar för att en verksamhet drivs på ett säkert sätt ligger ytterst på företagsledningen. I dessa regler är det dock inte den typen av ansvar som avses. I stället åsyftas ett konkret och operativt ansvar för den trafiksäkerhetsmässiga effekten av arbetsuppgifterna.

• 1 § 1

Att leda och övervaka syftar här på den personal som, genom tekniska system för trafikledning eller genom manuella rutiner operativt, styr och övervakar tåg färder, fordonsfärder samt arbeten i spåranläggningar.

• 1 § 2

Här avses den som manövrerar ett fordon, såväl från en förarplats ombord på fordonet som från en annan plats, t.ex. genom radiostyrning. Hit räknas också att biträda en förare med sådant som är väsentligt för själva framförandet, t.ex. att hålla uppsikt i färdriktningen.

När ett spårarbetsfordon, som en del av själva arbetsmomentet, framförs med mycket låg hastighet, kan detta framförande inte anses ingå i denna punkt.

• 1 § 4

Utöver föraren kan det ombord på resandetåg finnas ytterligare personal med arbetsuppgifter som regleras i en trafiksäkerhetsinstruktion. Exempel på detta är att utväxla säkerhetsmässigt viktig information med trafikledningen eller föraren, och att genom signalgivning kommunicera med föraren vid uppehåll för av- och påstigning.

• 1 § 5

Här avses den som på plats, i spåranläggningen, utför åtgärder som säkerställer att aktiviteter som arbeten och fordonsfärder i samband med arbeten inte utförs i konflikt med varandra eller med den omgivande trafiken. Det kan exempelvis vara fordonsförare, arbetsledare eller annan personal som utför sådana arbetsuppgifter parallellt med övriga sysslor. Det kan också vara personal som enbart har dessa arbetsuppgifter. Uppgiften innebär i regel att personen i fråga kommunicerar med trafikledningen om aktiviteternas samspel med den ordinarie trafiken.

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

• Forts. Kommentarer till BV-FS 2000:4

• **1 § 6**

Punkten syftar principiellt på personal inom det som brukar kallas ”den operativa driften” av spåranläggningar och spårtrafik. Det innebär att personal med arbetsuppgifter av administrativ karaktär, t.ex. inom huvud- och regionkontor, inte omfattas.

Det innebär också att personal som enbart utför underhåll i en verkstads- miljö inte omfattas, även om arbetsmomenten kan innehålla ett visst inslag av bedömningar. Om det däremot finns arbetsuppgifter som till övervägande del består av trafiksäkerhetsmässiga bedömningar, omfattas dessa även om de finns inom en underhållsverksamhet. I tveksamma fall bör ett yttrande från Järnvägsstyrelsen inhämtas.

Exempel på arbetsuppgifter är att utföra trafiksäkerhetsmässiga besiktningar och funktionskontroller i förebyggande syfte, inför driftsättningar, efter ingrepp, ombyggnader, olyckor och tillbud. Hit räknas också att kontrollera väsentliga fordonsfunktioner, lastning, tågsammansättning m.m. i samband med det dagliga användandet av fordon.

3 § Verksamhetsutövaren svarar för att hälsoundersökningar och hälsodeklarationer genomförs. De undersökningar och bedömningar som här föreskrivs skall utföras av en legitimerad läkare som har god kännedom om förutsättningarna för de aktuella arbetsuppgifterna. Syftet skall vara att identifiera sjukdomar eller handikapp enligt de medicinska kraven i denna författning. Hälsoundersökningar och hälsodeklarationer skall utföras enligt ett formulär som Järnvägsinspektionen fastställt.

• **Kommentarer till 3 §**

Järnvägsstyrelsen bedriver utbildningsverksamhet med avsikt att ge stöd åt de läkare som genomför den här typen av hälsoundersökningar. Formuläret för undersökningar kan rekvireras från Järnvägsstyrelsen. Det kan även hämtas från Järnvägsstyrelsens hemsida www.jvs.se. Se bilaga A och B.

5 § Följande förhållanden utgör hinder för att utföra arbetsuppgifterna:

1. Hälsoundersökningar enligt denna författning har inte genomförts.
2. De medicinska kraven i denna författning uppfylls inte.
3. Direkt inblandning i en olycka eller ett tillbud, där den inblandade kan ha påverkats av händelsen på ett sådant sätt att tjänstgöringen inte kan fortsätta på ett, ur trafiksäkerhetssynpunkt, tillförlitligt sätt.

• **Kommentarer till 5 §**

• **5 § 3**

Att komma i direkt kontakt med en olycka eller ett tillbud kan påverka en människa så att en omedelbar fortsatt tjänstgöring innebär en trafiksäkerhetsrisk. I sådana lägen är det nödvändigt att ta det säkra för det osäkra och ta personen ur tjänst eftersom individen själv inte med säkerhet är kapabel att bedöma situationen. Man bör också tänka på att det kan finnas personer som är delaktiga även om de inte befunnit sig på platsen för händelsen, t.ex. trafikledare och arbetsledare.

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

6 § Följande förhållanden medför att lämpligheten för fortsatt tjänstgöring skall undersökas närmare:

1. Sammanhängande sjukskrivning i mer än fyra veckor.
2. Upprepad korttidsfrånvaro som saknar en godtagbar förklaring.

I tveksamma fall skall samråd ske med en läkare.

• Kommentarer till 6 §

• 6 § 1

Sjukskrivningens längd visar att det kan röra sig om en skada eller en sjukdom av allvarligare karaktär. Det innebär att tjänstgöringen inte kan återupptas helt utan kontroll.

• 6 § 2

Arbetsgivaren bör vara observant på frånvaromönster vars förklaring kan ha en negativ inverkan på trafiksäkerheten, t.ex. missbruk eller psykosociala problem.

8 § Behovet av en ny hälsoundersökning skall beaktas när personal övergår till en annan arbetsuppgift som omfattas av kraven i denna författning.

• Kommentarer till 8 §

Om arbetsuppgifterna förändras kan det finnas skäl för en ny undersökning, om det finns beslut om individuella undantag från de medicinska kraven. Det är inte säkert att undantaget är acceptabelt i den nya sysslan.

9 § Den som tagits ur tjänst enligt 5 § 1–2 skall genomgå en hälsoundersökning innan tjänstgöringen får återupptas.

I de fall en person tagits ur tjänst enligt 5 § 3 eller 6 §, skall en läkare bedöma om tjänstgöringen kan återupptas utan risk för trafiksäkerheten.

• Kommentarer till 9 §

En läkarbedömning kan innebära att en komplett hälsoundersökning inte behöver göras. Bedömningen kan i enklare fall ske genom att en läkare konsulteras per telefon, t.ex. vid frakturer, ryggbesvär osv.

11 § Vid museal verksamhet på en spåranläggning som är avskild från det allmänna spårnätet, får varannan hälsoundersökning enligt 10 § ersättas av en hälsodeklaration från den anställda.

En hälsodeklaration skall innehållsmässigt motsvara de uppgifter som den undersökte vid en hälsoundersökning lämnar till läkaren. Om det finns avvikelser jämfört med det hälsotillstånd som rådde vid den senaste hälsoundersökningen, skall en läkare bedöma avvikelsens betydelse.

• Kommentarer till 11 §

För hälsodeklarationer används samma blankett som för hälsoundersökningar. Om deklARATIONEN inte innehåller några uppgifter som föranleder läkarbedömning, kan den lämnas till arbetsgivaren som lämpligen förvarar den på samma sätt som intygen från hälsoundersökningar. I övriga fall bör hälsodeklarationen hanteras på samma sätt som hälsoundersökningarna.

Forts.

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

• Forts. Kommentarer till BV-FS 2000:4

12 § Det får inte förekomma sjukdomar som kan påverka medvetandet, nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

De aktuella sjukdomarna är:

1. Hjärtsjukdomar, förhöjt blodtryck eller kärlsjukdomar med risk för medvetandestörningar.
2. Diabetes mellitus som är tablett- eller insulinbehandlad.
3. Epilepsi eller andra neurologiska tillstånd som kan leda till akuta medvetandestörningar.
4. Yrselsjukdomar.
5. Vakenhetsstörningar.
6. Psykiska störningar.
7. Demens eller andra kognitiva störningar som påverkar uppmärksamheten, koncentrationsförmågan eller minnet.
8. Övriga sjukdomar som kan nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

• **Kommentarer till 12 §**

Graviditet är ett tillstånd som kan inverka på förmågan att utföra de aktuella arbetsuppgifterna – även om det är ett naturligt tillstånd och inte frågan om en sjukdom. Graviditet kan medföra symptom som, i likhet med de sjukdomar som framgår av 12 §, utesluter tjänstgöring.

Järnvägsstyrelsen anser inte att graviditet med automatik skall utgöra hinder för tjänstgöring. Däremot bör en läkare i varje enskilt fall styrka att graviditeten förlöper normalt. Samråd bör ske mellan läkaren, den gravida och arbetsledaren eller motsvarande.

12 § Det får inte förekomma sjukdomar som kan påverka medvetandet, nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

De aktuella sjukdomarna är:

1. Hjärtsjukdomar, förhöjt blodtryck eller kärlsjukdomar med risk för medvetandestörningar.

• **12 § 1**

Som exempel på sådana sjukdomar kan nämnas

- kranskärlssjukdomar som yttrar sig i kärkramp eller hjärtinfarkt,
- rytmrubbningar som kan medföra en akut medvetandesänkning,
- tillstånd efter kranskärlsinsgrepp, t.ex. efter dilatation med eller utan stent,
- tillstånd efter en kranskärlsoperation,
- tillstånd efter en hjärtklaffoperation eller en hjärttransplantation.

En riskgrupp utgörs av personer med högt blodtryck som är obehandlat eller svårreglerat. Blodtrycket bör vara 160/95 eller lägre. Om blodtrycket varaktigt överstiger 180/110 bör tjänstgöring inte tillåtas förrän trycket reglerats.

Innan den anställda återgår i tjänst bör blodtrycket, med eller utan medicinering, vara så väl behandlat att hälsoläget inte bedöms kunna ge en ökad risk för akut påverkan av medvetandet. Det samma gäller för A-V-block, pacemakerbehandling osv. Man bör beakta riskerna för att elektromagnetiska fält kan påverka pacemakerfunktionen.

En annan riskgrupp består av personer med manifesterad hypotoni, dvs. för lågt blodtryck med risk för akuta sänkningar av blodtrycket, vilket kan leda till yrsel och i värsta fall medvetandeförlust.

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

12 § Det får inte förekomma sjukdomar som kan påverka medvetandet, nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

De aktuella sjukdomarna är:

2. Diabetes mellitus som är tablett- eller insulinbehandlad.

• 12 § 2

En tablettbehandlad diabetiker kan beviljas dispens om det inte finns risk för hypoglykemi, dvs. för lågt blodsocker, eftersom en sådan kan leda till såväl omdömesstörning som medvetandepåverkan. Här är medicin som ökar den perifera känsligheten för insulin eller minskar sockerupptaget att föredra framför medicin som stimulerar frisättningen av insulin. Regelbundna kontroller bör visa att diabetessjukdomen är välreglerad enligt Socialstyrelsens och Svenska Diabetesförbundets nationella riktlinjer.

12 § Det får inte förekomma sjukdomar som kan påverka medvetandet, nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

De aktuella sjukdomarna är:

3. Epilepsi eller andra neurologiska tillstånd som kan leda till akuta medvetandestörningar.

• 12 § 3

Epilepsi orsakas av abnorma repetitiva urladdningar i hjärnans nervceller. Sjukdomen kan yttra sig i medvetlöshet och generella kramper eller episoder av mental frånvaro där vederbörande är omedveten om vad som sker omkring honom.

Följande kan användas som riktlinje för bedömningen av personer som har epilepsi:

Den som har arbetsuppgifter enligt 1 § 1–3 bör utan medicinering ha varit fri från epileptiska anfall under de senaste tio åren.

Den som har arbetsuppgifter enligt 1 § 5 bör utan medicinering ha varit fri från epileptiska anfall under de senaste två åren, såvida det inte är fråga om ensamarbete där det inte finns någon behörig person som omedelbart kan ta över arbetsuppgiften. Då bör fem år ha förflutit sedan det senaste anfallet.

Abstinenskramper handläggs som missbruksärenden. För att få återuppta tjänstgöringen bör den som har haft abstinenskramper ha varit nykter och krampfri i minst ett år.

Forts.

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

• Forts. Kommentarer till BV-FS 2000:4

12 § Det får inte förekomma sjukdomar som kan påverka medvetandet, nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

De aktuella sjukdomarna är:

4. Yrselsjukdomar.

• **12 § 4**

Mb Menière är ett exempel på en yrselsjukdom. Om den inte längre är kliniskt aktiv och inte längre bedöms kunna påverka trafiksäkerheten bör detta styrkas av en specialist i öronsjukdomar.

12 § Det får inte förekomma sjukdomar som kan påverka medvetandet, nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

De aktuella sjukdomarna är:

5. Vakenhetsstörningar.

• **12 § 5**

Efter behandling av en sömnstörning som sömnapné bör det bestående tillfrisknandet dokumenteras. Här bör också, vid exempelvis skiftarbete, beaktas sömnrubbingar eller andra stressrelaterade störningar. En person som under en längre tid har arbetat under negativ stress påverkas så påtagligt, både fysiskt och psykiskt, att han eller hon kan innebära en trafiksäkerhetsrisk. Man bör också beakta att övriga psykosociala problem kan påverka koncentrationsförmåga och vakenhet.

12 § Det får inte förekomma sjukdomar som kan påverka medvetandet, nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

De aktuella sjukdomarna är:

6. Psykiska störningar.

• **12 § 6**

Exempel på psykiska störningar är schizofrena eller manodepressiva tillstånd och andra sjukdomstillstånd som ger störningar i verklighetsuppfattningen.

Impulskontrollstörningar, som exempelvis panikreaktioner och affektlabilitet, är andra tillstånd som kan ha betydelse för trafiksäkerheten.

I samband med nämnda störningar bör man beakta samtidig överkonsumtion av alkohol, eller bruk av andra medel som påverkar förmågan att utföra arbetsuppgifterna på ett säkert sätt. På samma sätt bör man också beakta risken för att en pågående medicinsk behandling kan medföra en sänkt vakenhetsgrad och en försämrad reaktionsförmåga. Ett medicinskt ställningstagande till återupptagen tjänstgöring bör ske i samråd mellan psykiater och läkare.

Markerad
 bakgrund
 anger
 bindande
 föreskrift.

12 § Det får inte förekomma sjukdomar som kan påverka medvetandet, nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

De aktuella sjukdomarna är:

7. Demens eller andra kognitiva störningar som påverkar uppmärksamheten, koncentrationsförmågan eller minnet.

• **12 § 7**

Personer som har utsatts för en svårare skallskada med risk för kvarstående men, bör ha en så lång observationstid före återgång i tjänst att risken för medvetande-, minnes- eller omdömesstörning bedöms vara lika låg som hos en frisk person. Det samma gäller efter stroke eller andra cerebrovasculära tillstånd. Återgång till arbetet kan i vissa fall ske efter en noggrann medicinsk bedömning, i samråd mellan läkare med relevant specialitet och läkare med god kännedom om de aktuella arbetsuppgifterna.

12 § Det får inte förekomma sjukdomar som kan påverka medvetandet, nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

De aktuella sjukdomarna är:

8. Övriga sjukdomar som kan nedsätta vakenheten eller medföra ett försämrat omdöme.

• **12 § 8**

Hit hör exempelvis svårare respiratorisk insufficiens, kroniska tarmsjukdomar med komplikationer, kronisk njursvikt med dialys samt maligna sjukdomar med funktionspåverkan och komplikationer.

13 § Rörligheten får inte genom sjukdom, fysiskt handikapp eller funktionshinder vara så nedsatt att det innebär en risk för trafiksäkerheten.

• **Kommentarer till 13 §**

När det gäller neurologiska och neuromuskulära sjukdomar såsom MS, Mb Parkinson, progressiva muskelsjukdomar och resttillstånd efter intrakraniell kirurgi bör bedömningen ske individuellt och i samråd med en läkare med relevant specialitet. Det samma gäller för sjukdomar i leder och skelett som kan begränsa funktionsförmågan.

Forts.

Markerad bakgrund anger bindande föreskrift.

• Forts. Kommentarer till BV-FS 2000:4

14 § Synfunktionen skall vara så god att all trafiksäkerhetsmässigt viktig information kan uppfattas utan svårighet.

1. För synskärpan gäller, med eller utan korrektion, följande värden:

För arbetsuppgifter enligt	Binokulärt	Sämsta ögat
a) 1 § 1, 3, 4 och 5	0,8	0,3
b) 1 § 2 på järnväg	1,0	0,5
c) 1 § 2 på tunnelbana och spårväg	0,8	0,3
d) 1 § 6	0,5	—
e) 1 § 6 vid enögdhet	0,6	

2. Om den erforderliga synskärpan endast uppnås med korrektionsglas får dess styrka inte överstiga +5 D eller -8 D i den mest brytande meridianen. Astigmatismen får vara högst 2 D.

3. Kontaktlinser är tillåtna om de utan besvär kan användas under ett helt arbetspass. Synkraven skall uppfyllas även med glasögon, för vilka det också gäller att de utan besvär skall kunna bäras under hela arbetspasset.

4. Glasögon eller kontaktlinser skall bäras om detta är nödvändigt för att få tillräcklig synskärpa. Den som i arbetet behöver glasögon för seende på nära håll skall bära sådana eller ha dem tillgängliga.

5. Synfältet skall för arbetsuppgifter enligt 1 § 1–3 och 5 vara normalt på båda ögonen. För arbetsuppgifter enligt 1 § 4 och 6 tillåts en synfältsdefekt i det ena ögat, förutsatt att defekten helt kompenseras av det andra ögat.

6. Ögonens och huvudets rörlighet skall vara normal.

7. Dubbelbilder får inte förekomma i någon blickriktning.

8. Mörkerseendet skall vara normalt.

9. Defekt färgsinne får inte förekomma om arbetsuppgiften innehåller moment där färger har en säkerhetsmässig betydelse.

10. Ögonsjukdomar som kan påverka trafiksäkerheten får inte förekomma.

• **Kommentarer till 14 §**

• **14 § 1–2**

Synskärpan undersöks på varje öga var för sig och på båda ögonen samtidigt (binokulärt). För provningen används en väl belyst syntavla på 4–6 meters avstånd eller en projektor. Observera att en syntavla måste användas exakt på det avstånd den är avsedd för.

Efter 40 års ålder provas förmågan att se på nära håll med hjälp av lästavlor.

• **14 § 3–4**

Den som bär kontaktlinser eller glasögon bör medföra reservglasögon, eftersom arbetsuppgiften annars måste avbrytas om en lins tappas bort eller om glasögonen går sönder.

• **14 § 5**

Synfälten provas med konfrontation, exempelvis Donders. Åtta meridianer undersöks. Vid misstanke om en synfältsdefekt görs perimetri.

• **14 § 8**

Misstanke om ett försämrat mörkerseende får grunda sig på anamnestiska uppgifter, men bör utredas. Laserkirurgi vid närsynthet kan medföra bländningsrisk och försämrat mörkerseende. Likaså bör man beakta att grå starr kan medföra ökad bländningsrisk innan den påverkar synskärpan.

• 14 § 9

Här berörs alla som i sitt arbete på ett korrekt sätt måste kunna uppfatta signaler, markeringar och indikeringar m.m. där färgen har betydelse för trafiksäkerheten. Färgsinnet prövas med två olika serier pseudoisokromatiska tavlor. Enligt EU-bestämmelser på det medicintekniska området skall tavlor vara CE-märkta och ha en bruksanvisning. Undersökningen görs enligt instruktionerna för varje serie och med rätt belysning. I tveksamma fall hänvisas till en mer omfattande färgsinnesprövning.

Den som använder solglasögon bör vara uppmärksam på att endast neutralt färgade glas (gråton) medger en korrekt tolkning av färger. Även användning av färgade linser innebär en uppenbar risk för att färger feltolkas.

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

15 § Hörselfunktionen skall vara så god att all trafiksäkerhetsmässigt viktig information kan uppfattas utan svårighet.

1. Den som påbörjar en arbetsuppgift enligt 1 § 1–5 skall vid tonaudiometri med vardera örat kunna höra frekvenserna 500, 1000 och 2000 Hz vid en ljudstyrka av 20 dB samt frekvensen 3000 Hz vid 40 dB.
2. Efter minst fem års utövande av en arbetsuppgift enligt 1 § 1–5 skall personen vid tonaudiometri med vardera örat kunna höra frekvenserna 500, 1000 och 2000 Hz vid 40 dB samt frekvensen 3000 Hz vid 60 dB.
3. För arbetsuppgifter enligt 1 § 6 är det tillräckligt om vanlig samtalsstämma kan uppfattas med det ena örat, på fyra meters avstånd.
4. Om hörselskydd skall bäras får skyddens dämpande egenskaper inte vara större än att ljuduppfattningen motsvarar kraven i punkterna 1–3.
5. Hörapparat får användas om relevanta hörselprov liksom praktiska prov visar att all trafiksäkerhetsmässigt viktig information kan uppfattas utan svårighet.

• Kommentarer till 15 §

• 15 § 4–5

Det bör styrkas att den som har nedsatt hörsel och bär hörselskydd ändå hör tillräckligt bra. För att styrka detta genomförs ett taldiskrimineringsstest med bakgrundsstörning samt praktiska prov som visar att bäraren uppfattar säkerhetssamtal vid personlig kontakt och vid radio- eller telefonkommunikation. De praktiska proven bör utföras i samtliga typer av arbetsuppgifter och miljöer som berörs, t.ex. de fordonstyper som är aktuella för en förare. Efter en särskild prövning kan samma förfaringsätt tillämpas även för den som bär hörapparat.

Heldämpande hörselskydd kan användas i bullriga arbetsmoment, förutsatt att det inte finns något som helst behov att ta emot säkerhetsmässigt viktig information.

Forts.

Markerad bakgrund anger bindande föreskrift.

• Forts. Kommentarer till BV-FS 2000:4

16 § Den som utför arbetsuppgifterna får inte bruka narkotika eller vara beroende av eller missbruka alkohol. Påverkan av alkohol får inte förekomma under tjänstgöring.

Läkemedel som kan påverka reaktionsförmågan och vakenheten får endast användas efter samråd med läkare.

Verksamhetsutövaren skall ombesörja att de kontroller utförs som är nödvändiga för att så långt som möjligt säkerställa att kraven uppfylls.

• **Kommentarer till 16 §**

Läkemedel som påverkar reaktionsförmåga och vakenhet, s.k. psykoaktiva droger, är märkta med en röd varningstriangel. Till dessa räknas opiater, amfetaminer, cannabis, kokain, flyktiga lösningsmedel samt narkotikaklassade läkemedel enligt Läkemedelsverkets förteckning. Även anabola androgena steroider hör till gruppen psykoaktiva droger.

I de fall narkotikaklassade läkemedel används i medicinskt syfte kan undantag medges efter samråd mellan den behandlande läkaren och en läkare som har god kännedom om arbetsuppgifternas betydelse för trafiksäkerheten.

17 § Det skall finnas skriftliga bestämmelser för tillämpningen av denna författning. Av dessa skall framgå

1. vilka funktioner i den egna organisationen som omfattas av författningen,
2. var i organisationen ansvaret ligger för att hälsoundersökningar genomförs samt vem som anlitas för att utföra dessa,
3. hur verksamhetsutövaren säkerställer att inhyrd personal uppfyller kraven i denna författning,
4. hur de genomförda hälsoundersökningarna dokumenteras och hur dokumentationen arkiveras,
5. vilka krav som ur alkohol- och drogsynpunkt ställs på personalen,
6. på vilket sätt verksamhetsutövaren kontrollerar att personalen uppfyller kraven i 16 §,
7. vilka rutiner som gäller i samband med olyckor och tillbud enligt 5 § 3.

• **Kommentarer till 17 §**

• **17 § 2**

Ansvaret ligger ytterst hos verksamhetsutövaren även om denne genom avtal kräver att en entreprenör själv ska ombesörja hälsoundersökningarna. Inom verksamhetsutövarens organisation ligger således någonstans ett ansvar för att följa upp entreprenörens åtaganden.

• **17 § 5**

Kraven kan beskrivas i en intern alkohol- och drogpolicy.

• **17 § 6**

Användningen av alkohol och droger jämföras ur risksynpunkt med de sjukdomar som avhandlas i denna författning. Påverkan (berusning) under tjänstgöring utgör en omedelbar fara, jämförbar med faran vid en akut hjärtinfarkt. Missbruk utanför arbetstid är en riskfaktor för en framtida påverkan även under tjänstgöringen, jämförbar med kärlekskramp som en riskfaktor för en framtida hjärtinfarkt. Verksamhetsutövarna har alltså starka skäl att engagera sig i missbruksproblematiken. Bestämmelserna bör därför innehålla:

- rutiner för att direkt kunna fastställa påverkan av alkohol eller narkotika, d.v.s rutiner för drogtester (utandningsprov respektive urinprov),
- rutiner för att tidigt kunna upptäcka personal som är inne i, eller riskerar att hamna i ett missbruk,
- rutiner för provtagning i samband med olyckor och tillbud,
- rutiner för att säkerställa en bestående nykterhet och drogfrihet efter en behandling och under rehabiliteringen,
- uppgifter om vilka screeningmetoder man använder sig av för att uppfylla kraven i 16 §.

Om man bestämmer sig för att utföra slumpvisa drogtester bör dessa utföras i en sådan omfattning (minst 25 % per år) att det ger en rimlig chans att fånga upp eventuella missbrukare.

Markerad
bakgrund
anger
bindande
föreskrift.

18 § Undantag från dessa föreskrifter meddelas av Järnvägsinspektionen.

• Kommentarer till 18 §

Den som vid en hälsoundersökning inte uppfyller kraven kan ansöka om undantag från dessa. Om undantag skall kunna medges, får detta ur risksynpunkt och efter en viss observationstid bedömas från fall till fall och stödjas av intyg från läkare med tillämplig specialitet.

Ansökan görs personligen och bör innehålla den sökandes egen uppfattning om hur sjukdomen eller handikappet påverkar arbetet. Till ansökan bifogas ett utlåtande från en läkare som har god kännedom om de arbetsuppgifter som den sökande har. Om den sökande vill åberopa ytterligare intyg från en behandlande läkare eller en läkare med tillämplig specialitet, bör även detta bifogas. Dessutom bör det från arbetsledningen finnas ett intyg som beskriver arbetsuppgifterna och ledningens uppfattning om trafiksäkerhetsrisken, liksom om man kan genomföra vissa inskränkningar i arbetsuppgifterna.

I missbruksfrågor bör en handlingsplan bifogas som visar vilka åtgärder som planeras och hur den medicinska uppföljningen skall ske.

Ansökan ställs till: Järnvägsstyrelsen, Box 14, 781 21 Borlänge.

Forts.

Bilaga A, sid 3 av 4.

<p>• Använder du</p> <p>- lugnande medel/sömnmedel? ☐ <i>Ja</i> ☐ <i>Nej</i></p> <p>- smärtstillande medel? ☐ <i>Ja</i> ☐ <i>Nej</i></p> <p>- annan medicin? ☐ <i>Ja</i> ☐ <i>Nej</i></p> <p>Om svaret är ja, ange vilken medicin:</p> <p>.....</p>	<p>Läkarens kommentarer</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>										
<p>• Har du under de senaste 2 åren använt narkotika eller anabola steroider? ☐ <i>Ja</i> ☐ <i>Nej</i></p> <p>Om svaret är ja, ange vad och när?</p> <p>.....</p>											
<p>• Hur ofta dricker du alkohol?</p> <table border="0"> <tr> <td>Aldrig</td> <td>1 gång i månaden eller mer sällan</td> <td>2-4 gånger i månaden</td> <td>2-3 gånger i veckan</td> <td>4 gånger/vecka eller mer</td> </tr> <tr> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </table>	Aldrig	1 gång i månaden eller mer sällan	2-4 gånger i månaden	2-3 gånger i veckan	4 gånger/vecka eller mer	☐	☐	☐	☐	☐	
Aldrig	1 gång i månaden eller mer sällan	2-4 gånger i månaden	2-3 gånger i veckan	4 gånger/vecka eller mer							
☐	☐	☐	☐	☐							
<p>• Hur många "glas" dricker du en typisk dag då du dricker alkohol?</p> <table border="0"> <tr> <td>0-2</td> <td>3-4</td> <td>5-6</td> <td>7-9</td> <td>10 eller fler</td> </tr> <tr> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </table>	0-2	3-4	5-6	7-9	10 eller fler	☐	☐	☐	☐	☐	
0-2	3-4	5-6	7-9	10 eller fler							
☐	☐	☐	☐	☐							
<p>• Med ett "glas" menas:</p> <table border="0"> <tr> <td> 45 cl folköl</td> <td> 33 cl starköl</td> <td> 1 glas rött el. vitt vin</td> <td> 1 litet glas starkvin</td> <td> 4 cl sprit, t.ex. whisky</td> </tr> </table>					 45 cl folköl	 33 cl starköl	 1 glas rött el. vitt vin	 1 litet glas starkvin	 4 cl sprit, t.ex. whisky		
 45 cl folköl	 33 cl starköl	 1 glas rött el. vitt vin	 1 litet glas starkvin	 4 cl sprit, t.ex. whisky							
<p>• Har du sedan föregående periodiska hälsoundersökning vårdats på sjukhus eller behandlats av läkare för sjukdom? ☐ <i>Ja</i> ☐ <i>Nej</i></p> <p>• Har du sedan föregående undersökning varit sjukskriven mer än 4 veckor eller haft upprepade korta sjukfall? (6 eller flera under en 12-månadersperiod.) ☐ <i>Ja</i> ☐ <i>Nej</i></p> <p>• Anser du dig för närvarande fullt frisk? ☐ <i>Ja</i> ☐ <i>Nej</i></p> <p><i>Jag försäkrar att jag har besvarat ovanstående uppgifter sanningsenligt</i></p>	<p>Läkarens kommentarer</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>										
<p>Datum..... Namnteckning</p> <p>Hälsoundersökning ■ Formulär 2004-08-27A (4 sidor)</p>											

Bilaga A, sid 4 av 4.

Denna sida ifylles av den undersökande sköterskan/läkaren

Datum.....Sköterska

Längd cm		Vikt kg		BT (efter 5 min. vila) mm/Hg		Blodsocker mmol/l
				syst	diast	
Hörsel Hörbarhet i decibel	Höger	500 Hz	1000 Hz	2000 Hz	3000 Hz	Övriga prover
	Vänster	500 Hz	1000 Hz	2000 Hz	3000 Hz	
I förekommande fall			Drogtest			
ALAT μ kat/l	gamma-GT μ kat/l	CDT %	☐ u.a.	☐ pos.	☐ ej utförd	

Syn	okorr	korr	sf	cyl	Synfält
Höger					
Vänster	okorr	korr	sf	cyl	Vänster ☐ u.a. ☐ def.
Binoc	okorr	korr	Färgsinne		Höger ☐ u.a. ☐ def.
			u.a. ☐	def. ☐	

<p>• Föreligger</p> <ul style="list-style-type: none"> - misstanke om alkohol- eller drogmissbruk? - öronsjukdom? - ögonsjukdom? - ögonmuskelpareser? - nystagmus? - nedsatt huvudrörlighet? - påtagliga psykiska defekter? - tecken till sjukdomar <ul style="list-style-type: none"> i nervsystemet? i rörelseorganen? i cirkulationsorganen? (hjärta/hypertoni) - sömnstörningar, t.ex. sömnapné? 	<i>Ja</i>	<i>Nej</i>	<p>Läkarens kommentarer</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	☐	☐	
	☐	☐	
	☐	☐	
	☐	☐	
	☐	☐	
	☐	☐	
	☐	☐	
	☐	☐	
	☐	☐	

Datum..... Läkarens underskrift.....

Namnförtydligande

Adress.....

.....

Telefon.....

Utgåva 2007-01-01

Forts.

Bilaga B, sid 1 av 1.

Läkarutlåtande

Blanketten gäller enligt Järnvägsinspektionens föreskrifter (BV-FS 2000:4) om hälsoundersökning och hälsotillstånd för personal med arbetsuppgifter av betydelse för trafiksäkerheten.

För frågor och beställningar av fler exemplar av denna blankett, kontakta Järnvägsstyrelsen på telefon 0243-24 69 03. Blanketterna kan med fördel laddas ned från Internet: www.jvs.se

Den undersöktes efternamn	Tilltalsnamn	Personnummer
Arbetsuppgifter		

Beställare

Företag/ansvarig arbetsledare		Telefonnummer (även riktnummer)
Adress	Postnummer	Postadress
Telefon arbete (även riktnummer)		Mobiltelefon

Anledning till undersökningen: (t.ex. periodisk undersökning, nyanställning, inblandning i olycka)

Den sökande uppfyller de medicinska hälsokraven enligt BV-FS 2000:4 för att utföra arbetsuppgifter enligt:

	1 § 1	1 § 2	1 § 3	1 § 4	1 § 5	1 § 6
Ringa in →	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej

• Sjukdomar eller funktionsbegränsningar som påverkar tjänstbarheten:

• Förbehåll och övriga ställningstaganden

Skall i tjänsten bära glasögon/kontaktlinser hörapparat

• Övrigt

• Tidigarelagd periodisk hälsoundersökning senast den

Ort, datum

Läkarens underskrift

Namnförtydligande och adress

Jag har tagit del av ovanstående och förbinder mig att följa angivna föreskrifter.

Ort, datum

Den undersöktes underskrift

Den som inte uppfyller kraven enligt BV-FS 2000:4 kan hos Järnvägsstyrelsen söka dispens för fortsatta trafiksäkerhetsuppgifter.

Dispensansökan skickas in till:
Järnvägsstyrelsen
Box 14
781 21 Borlänge

Läkarutlåtande ■ Formulär 2004-08-27B (1 sida)